

Iskola élet- közében

A szülői munkaközösség

Sok szó esik újabban a szülői munkaközösségek szerepéről, tevékenységéről. Hasznosságukat ugyan senki nem tagadja, de többen erősen vitatják aktivizálásuk lehetőségét. Tény és való, nem olyan egyszerű ez a kérdés, mint ahogy kívülről látszik. A szülők közül a férfiak általában nehezen szervezhetők, mert már bőven el vannak látva társadalmi munkával. Az édesanyjakat illetően pedig évről évre tapasztaljuk, hogy egyre többen vállalnak munkát. Ebben a helyzet-

ben pedig elég sok fáradozásba kerül az is, hogy elvégzik a család körüli tevékenységeket. De sokan vannak olyanok, akik nem is szívesen vállalnak ilyen tevékenységeket. Egyrészt — mondják — óvakodnak beleszólni más család nevelési dolgába, másrészt attól tartanak — minden ok nélkül —, ha véleményt nyilvánítanak, akkor megharagroszik érte a pedagógus. A szülői munkaközösség megválasztása ilyenkor szeptember végén esedékes, s ekkor beszélnek meg feladatokat az új tanévvel kapcsolatosan, s készítik el a munkatervet is.

Úgy gondolom, hogy a legfontosabb szempont ehhez: 1. A szülőket megszemenően „naprakészen” tájékoztassa az iskola célkitűzéseiről, feladatairól, a fontosabb kérdésekben való álláspontjáról, s kiemelkedőbb eredményekről, és megtörtént dolgokról; 2. Elégítse ki a szülőknek a pedagógiai kérdések iránti érdeklődését. Tisztázzon egyes pedagógiai kérdéseket, ismeresse meg a szülőket az állandóan fejlődő oktatás korszerűsítésének mozzanataival, elképzeléseivel. A tájékoztatás, az előadás azonban lehetőség szerint a saját iskola eredményeiből és problémáiból induljon ki, mert a szülők sokkal jobban érdekli, ha konkrétan látja a dolgokat, és érzi a tennivalókat.

Különösen érdekli most a szülőket az osztályozás kérdése, az új módszerek vetülete iskolai szinten, a korszerű műveltség és az iskolai tananyag kapcsolata, a szülő és a gyermek viszonyának számos kérdése, a túlterhelés elleni küzdelem, a szabad idő kulturált eltöltésével kapcsolatos tudnivalók, a reális pályaválasztás, harc a dohányzás és az alkoholfogyasztás ellen stb. Ezenkívül szólunk mindarról, ami probléma az iskola életében.

A gyakorlatban nagyon jó megoldásnak bizonyult, hogy a szülők maguk is végeztek felméréseket egyes témakörökben. Így például: „Hogyan értékeli otthon a tanulók az iskola munkáját”, „Miben látják az okát a szülők a gimnáziumi II. osztályos tanulók visszaesésének?”, „Milyennek látják a szülők gyermekeiket a szülő és a felnőtt iránti tiszteletét?”, „A magatartás, a kulturált viselkedés otthon és az iskolában” stb. Szencsácson érdekes, a pedagógusmunkában remekül

felhasználható anyag jut ezen az úton a tanárok kezébe...

Tapasztalható, hogy a szülők érdeklődése megnőtt a pedagógiai jellegű olvasmányok iránt. Ennek az igénynek a kielégítése érdekében hasznos, ha az SZMK vezetősége a könyvesbolttal együttműködve elkészíti a beszerezhető pedagógiai tárgyú könyvek jegyzékét.

A jó munkához rendkívül fontos az osztály-munkaközösségek tevékenységének a megszervezése. Hiába hallgatnak kitűnő tájékoztató az SZMK vezetőségi tagjai, ha nem adják tovább az osztályokban. A munka sikere elsősorban az osztályok érdekében végzett munkán múlik. Ma már az SZMK-tagok családlátogatása kezd kimenni a divatból. Érthető is! Egyik szülő sem megy el szívesen a „problémás gyermek” családi körébe. Ezért is jó a munka lényegét és súlyát az osztályközösségek helyezni, és nagyobb szerephez juttatni az osztályfőnököket.

Fontos az SZMK-vezetőség kezdeményező szerepe is. Nagyon sok iskolai munkaközösség az igazgatótól vár mindent. Ez így nem helyes, mert ezzel a megoldással csak az igazgató teendői szaporodnak, s inkább tehetetlen lesz az SZMK, mint segítőt. Tájékoztassák mindenről az igazgatót, hívják meg az összejöveteleikre, kérjenek tőle tanácsokat és feladatokat, de ezek elvégzésében és végrehajtásában legyenek aktívak és önállóak.

Befejezésül még egy tanácsot szeretnék adni az SZMK-vezetőségek újraszervezéséhez. Az SZMK feladata többek között az is, hogy a szülők és tanárok között baráti kapcsolat alakuljon ki. Hogy ez sikerüljön, meg kell jól nézni, hogy erre a megtisztelő tagságra kiket választanak meg. Avantgardista módon viselkedő, megbízatásával visszaélő szülő nem megfelelő partner a vezetőségben. Igenis, az iskolával szemben is meg kell adni a tiszteletet, s aki erre nem képes — akárcsak másutt —, itt sem alkalmas a vezetésre. Az SZMK tagjai tehát olyanok legyenek, akik komolyan fogva a szülők bizalmát mellett az iskola tanári karának a megbecsülését is kívülviták, és képesek a szocialista szellemű együttműködésre.

Bánfalvi József

Emlékeket örzik az utcák

14.

DÉRYNÉ UTCA

1958 óta szerepel a térképen. Déryné Széppataki Rózsa (1793—1872), az első magyar operanékesnő, a vándorszínészet korának legnépszerűbb művésznője, 1827 és 1846 júliusában vendég szerepelt Szegeden.

DÓZSA GYÖRGY UTCA

A Víz után Petőfi utca volt ez az új utca. Nyilván azért, mert merőlegesen csatlakozott az Arany János és a Vörösmarty utca: a név együttes megteremtése az elnevező bizottság helyes, tudatos szándékáról tanúskodik. Amikor azonban a Szabadkai sugárutat Petőfi Sándor sugárútnak nevezték, 1899 után a kettős elnevezés zavaróvá vált. 1910-ben a kettősség kiküszöbölésére Balogh Károly tanácsnok azt javasolta, hogy a Petőfi utcát a város országgyűlési képviselőjéről, báró Bánffy Dezsőről nevezzék el. (Ugyanakkor a Kossuth Lajos sugárút elnevezésével szintén fölöslegessé vált Kossuth utcát elkeresztelni!) A fővárosi és bécsi lapok gúnyos visszhangja, hogy Szegeden Petőfit Bánffy Dezső, Kossuthot Lázár György akarja kitűnni a helyéből, megrettentette a javaslattevőt, így maradt minden a régi. Horthy Miklós (1888—1957) kormányzó, az ellenforradalmi rendszer

A haditechnika újdonságai

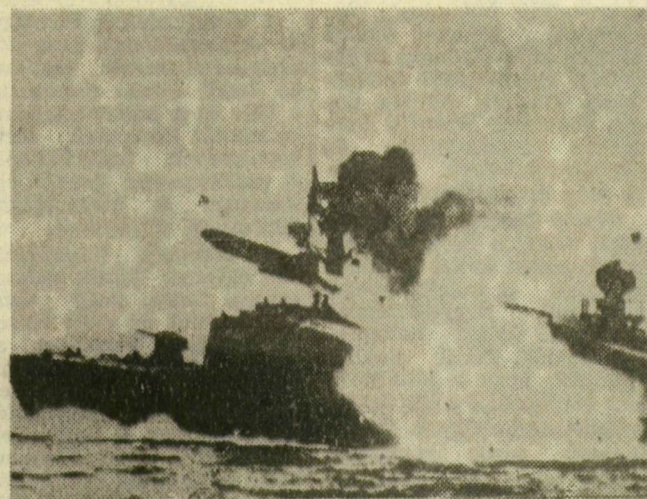
Halálos darázscsípés

A szürke hajótest felett ezüstösen csillogó rakéta lebeg, daruk emelik az indító tartályok elé. Hozzáértő matrózkezek irányítják helyükre a félelmetes fegyvereket. A rakéták gyorsnászádok készülnek harci gyakorlatra.

Nagy meglepetést keltettek megjelenésükkel ezek a fűg, első látásra parti őrhajóknak tűnő naszádok. Távírányított szárnyas lövedékek jelentős hatótávolságukkal és nagy találati pontosságukkal előkelő helyezést biztosítanak a szocialista hadseregek haditengerészeti flottájában a gyorsnászádoknak. A nyugati tengeri hatalmak most fejlesztik csak ki hasonló felszíni hajóikat.

A hajók rendeltetése elsősorban a nagyméretű vízfelszíni célok megsemmisítése a parttól távol. A hajók irányítása és szárnyas lövedékek indításának előkészítése teljesen automatizált. Felépítésük és korszerű fedélzeti berendezésük, elektronikus műszerparkjuk bonyolult időjárási viszonyok között is alkalmassá teszik őket harc feladataik sikeres megvalósítására.

Szárnyas lövedékek nagy hatótávolsága párosítja a fedélzeti felderítő műszerek érzékenységgel, megóvják a gyorsnászádokat az ellenség tüztől. Szárnyas lövedékek viszonylag kis méreteik következtében nehezen észlelhetők és kevésbé sebezhetők a NATO-hajóegységek légvédelmi rakétarendszerei által.

A „darázs” kiereszti fullánkját

Létük emiatt is komoly gondot okoz a NATO tengeri haderőinek.

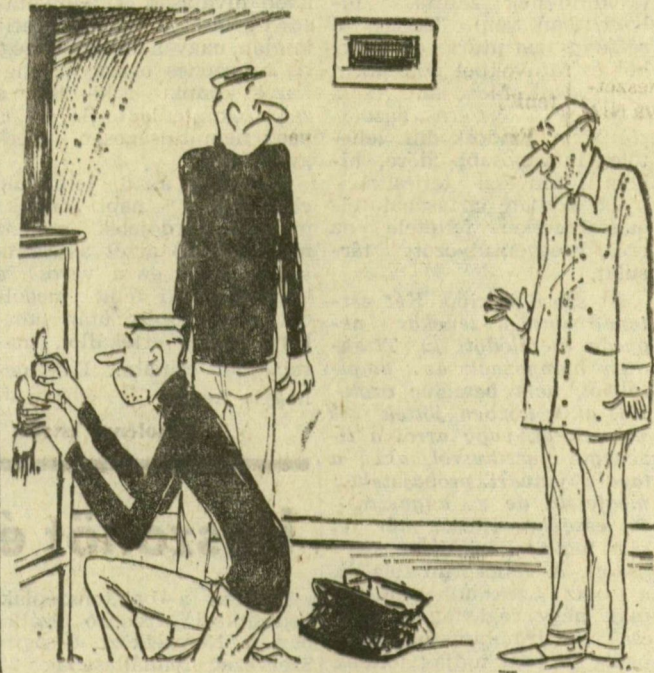
A gyorsnászádok idegközpontja az elektronikus vezérlőterem, melynek műszerei a beérkező adatok alapján felkutatják a célokat, követik azokat és a kellő pillanatban indítják a szárnyas lövedékeket. A rakétalövedékek indítás előtt a hajófedélzet két oldalán, hermetikusan zárt tartályokban várják a parancsjelet. A cél megközelítéséig a gyorsnászádól érkeznek a távirányított parancsjelek. A célközelségben a szárnyas lövedék önirányításra tér át és fedélzeti célkoordinátora teljes pontos-

sággal kormányozza az állódot okoz a NATO tengeri haderőinek.

A rakéták gyorsnászádok találó elnevezés alatt vonultak be a NATO-hadseregek „gondgyűjteményébe”. A két indító tartályos, kisebb naszád, a „szúnyog” közötti járműveknek is becsületére való, 80 km-es óránkénti sebességgel hasítja a vizet. Messzire ható rakétái mellett ikersővű légvédelmi géppágyuk egészítik ki fegyverzetét.

A négy indító tartályos „darázs” csapásmérő ereje érhetően nagyobb, sebességben pedig alig marad el kisebb társától.

Élelmes betörők

— Eppen jó, hogy jön, kedves uram, úgysem találtuk meg a kulcsokat. Lesz szíves most nyomban előadni!

vezetője és jelképe 1926-ban már ellenkezés nélkül foszthatta meg Petőfit szegedi utcájától. A felszabadulásig tehát Horthy Miklós utca volt. Dózsa György (1470—1514), a parasztháború vezére, a Szegedi Nemzeti Bizottság javaslatára 1945 júniusában lett a mai névadó. A szegedi Dózsa-hagyomány ezt kellően meg is okolja. Serege a hagyomány szerint itt vonult Nagylak alá, a tragikus bukás színhelyére, majd Zápolya a parasztlevegő levágott fejét ide küldte, Pálffy bírónak, akinek a házában állítólag nevelkedett. A levágott főt a hagyomány szerint, melyet Juhász Gyula számos költeményében megfogalmazott (Dózsa feje, Dózsa után, Torozás), itt földelték el, az alsóvárosi templomot környező cinteremben, sarkertben, Juhász Gyula szép szavával: öskertben.

Dózsa fejét itt adták át a földnek. Mikor megjárta már a zord bitót. De hallgat róla most a csöndes öskert. Magyar titok, De még beszélni fog!

(Az alsóvárosi temetőben)

DUGONICS TÉR

Az Árpád tér kapcsán már elmondtam, hogy valaha egy volt a kettő, s a neve, melyet 1826 óta ismerünk, Búza piac, majd Búza piac, később (1859-ben van rá első adatunk) Búza tér volt.

Dugonics András (1740—1818) szobrásnak, az első szegedi köztéri szobornak föllállításakor (1876) lett a térnek a reáltanodával (a mai központi egyetemmel) elválasztott nyugati fele Dugonics tér, s maradt a másik — a leendő Árpád tér — Búza piac, Búza tér a Vízig. Utána költözött a búzapiac a Szent István térre.

A kettő között: a reáltanoda fölépítése és a Dugonics-szobor föllátása, tehát 1873 és 1876 között, Tanoda térnek is hívták,

Dugonics Andrásnak ekkor már volt Szegeden utcája: 1848-ban először, majd 1860-ban másodsorban is róla nevezték el a korábbi Szent György utcát.

Dugonics neve sokáig a szegediség jelképe volt. Mint a magyar regény megteremtője, jelentősen hozzájárult a 18. és 19. sz. fordulóján a nemzeti válság eszméjének előkészítéséhez, egyetemes mind a polgárosodás folyamatához. Ezt még maradandóbban szolgálta népköltészeti gyűjtésével, elsősorban a halála után, 1820-ban, Szegeden, Grün Orbán nyomtatóműhelyében két kötetben kiadott, páratlan bőségű szöveg- és közmondásgyűjteményével, a Magyar példabeszédek és jeles mondások-kal. De mint a „királyi tudományok oktatója”, azaz a matematika egyetemi tanára, előbb Nagyszombatban, majd Budán, végül Pesten, szintén beírta nevét a magyar művelődéstörténetbe. 1784-ben megjelent A tudakosságnak két könyve című, algebrát és geometriát tárgyaló munkájában megalapozta a magyar mennyiségtani és természet-tani műszókincset. Nem engedelmese kedett II. József németesítő rendeleteinek, s tilalom ellenére továbbra is magyarul és latinul tanított. Történelmi drámaival egyszerre szolgálta a nemzeti öntudat ápolását és a magyar színjáték kibontakozását.

Nagy tisztelője volt Csokonai Vitéz Mihály. Hagyománya továbbél a szegedi kegyesiskolában, s ennek őstanzós szerepe volt Csaplár Benedek, Löw Immanuel és Kálmán Lajos néprajzi, népköltészeti érdeklődésének kibontakozásában.

Az ő nevében alakult meg 1892-ben Szeged irodalmi és tudományos egyesülete, az 1949-ig működött Dugonics Társaság.

Péter László

(Folytatjuk.)